

הארי ההי

פנינים נפלאים מתורתו של

המהר"א'ל צינץ

הגאון הפיאריה לייב צינץ זי"ע מפלאצק

גיליון רס"ב, חג הפסח תשפ"ד

מכון להוצאה חרשה ומפוארת של ספרי מהר"א'ל צינץ זי"ע

ת.ד. 3498 אשדוד 77134
טל': 08-8648989
פקס: 08-8648686
tzintz@tzintz.org

הבטחת רבינו,

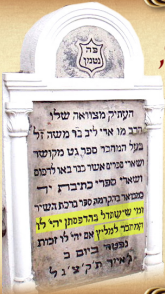
מי שישתדל

בהדפסת

ספריו יהיה

לו המזכיר

למליץ

עֶשֶׂר מִכּוֹת

עשר המכות באו מצד הקדושה

תני "הן", שלא ליתן הויה לקליפות... ולזה יש לומר שהמגיד פירש: ואלו "הן", שלא תימא שבאו על ידי מלאכי משחית, ולא היה ליתן להם הויה, לזה אמר: ואלו "הן", כי שורשם בקדושה, שיצאו מן ספירות הקדושים שהיכו לקליפות, כדאיאתא בסידור האר"י ז"ל שמסודרין (=המכות) על סדר הספירות מלמטה למעלה (=מכת דם כנגד מלכות, צפרדע כנגד יסוד, וכיו"ב שאר המכות)..."

הגדה של פסח - ברכת השיר

אלו עֶשֶׂר מִכּוֹת שֶׁהֵבִיא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל הַמִּצְרִים בְּמִצְרַיִם וְאֵלוּ הֵן: דָּם, צִפְרָדַע, וכו'. (הגדה של פסח). בהגדת "ברכת השיר" למהר"א'ל צינץ מדייק: הלא כבר אמר "אלו עשר מכות", ומהו שחזר וסיים "ואלו הן"? ומבאר הענין באופן נפלא בזה הלשון: "ואפשר לפרש על פי מה שראיתי בספר "עשרה מאמרות" (להרמ"ע מאפנו זי"ע מאמר חיקור דין ח"א פ"ג) ליישב מה שהקשו התוס' (ב"ק ב, א ד"ה ארבעה) דבראש השנה תנן ארבעה ראשי שנים "הן", ובאבות נזיקין לא תני "הן". ותיירץ: בדבר שבקדושה תני "הן", אבל באבות נזיקין שהם נגד הקליפות לא

מִכַּת דָּם

מדוע נסדרה מכת דם בסופו

ובמפתים זה הדם.

יש להתעורר אודות סדר הדברים. מכת הדם הלא היתה ראשונה למכות, ומדוע זה נסדרה כאן בסופו של פסוק? עוד יש לעורר. הנה כאשר שלח ה' את משה בפעם הראשונה אל פרעה ציוה עליו (שמות ד, כב-כג), "וְאָמַרְתָּ אֶל פְּרַעֲהַ כֹּה אָמַר ה' בְּנִי בְכֹרִי יִשְׂרָאֵל. וְאָמַר אֵלַיךְ שְׁלַח אֶת בְּנִי וְיַעֲבֹדֵנִי וְנִתְמַאֵן לְשַׁלְּחוֹ הַנֶּזֶה אֲנִי הִרְגֵּהוּ בְּנֶךְ בְּכֹרֶךָ". מדוע ציווהו הקב"ה להתרות בפרעה מיד במכת בכורות, לא באה אלא באחרונה? אין כך ניישב זאת. במדרש נאמר (שמות רבה ה, ו) שכל המכות היו חקוקות על המטה שבידי משה. והנה הדרך כאשר משלשלים דבר מה מלמטה למעלה, הרי שלגבי העומד למטה הקצה התחתון

מִכַּת צִפְרָדַע

השאיר את הצפרדעים במים להראות שזהו לא כישוף

כי כשוף אינו שולט במים, ואני עושה ההיפוך רק ביאור תשארנה אף שהוא במים, ששם נבדק מה שהוא ע"י כשוף כדאיאתא בגמרא (סנהדרין סז, ב).

קומוץ המנחה - פר' וארא

התפאָר עָלַי לְמַתִּי אֶעֱתִיר כו' וְיֵאמָר לְמַחֵר (ה, ה-ו). ויראה אם הוא מצד כשוף אינו מסתלק כי ניטו צללי ערב שאז מתגברת כח החיצונים - ומחר בבקר משמע, לזה אמר למען תִּדַּע כו' וסרו הצפרדעים מיבשה

מִכַּת כְּנִיָּים

מדוע במכת כנינים לא היתה התראה

בא אֵל פְּרַעֲהַ כִּי אֲנִי הַכְּבֹדְתִי אֶת לְבוֹ (י, א).

בפסוק נאמר "בא אל פרעה כי אני הכבדתי את ליבו". היה זה קודם מכת הברד. ויש להבין מדוע נאמר שה' הוא שחזק את לב פרעה, הלא רק לפני מכת שחין נאמר (שם ט, יב) "ויחזק ה' את לב פרעה", אך אחר מכת הארבה נאמר (שם שם, לה) "וַיִּחַזַק לֵב פְּרַעֲהַ" - שנתחזק מעצמו ולא שה' הוא שהכבירו.

הביאור יבוא על פי הידוע שלמכות דם וצפרדע קדמה התראה, ואילו למכת כנינים - לא. וכן קדמה ההתראה לערוב ודבר, אך לשחין לא. נוכל לבאר את טעמו של הסדר הזה על פי הדין הידוע, שאחר שלקה אדם על עבירה ושנה לחטוא בה ושוב לקה, הרי מעתה מוחזק הוא לשוב ולעבור אותה עבירה (יבמות סד, ב). ולכן לאחר שפרעה שנה באיוולתו שלא לשלח את בני ישראל, גם לאחר מכות דם וצפרדע - נעשה מוחזק לעבור על ההתראה, ולכן לא הוצרך משה להתרות בו לפני מכת כנינים. אלא שכיון שמכות ערוב ודבר היו דיני נפשות,

[שכן החיות שבאו בערוב המיתו את המצרים] - הרי צריך היה לשוב ולהתרות בפרעה על מכות אלו, משום שבידי נפשות עדיין לא לקה ושנה. אמנם על מכת שחין כבר לא היה צורך להתרות בו שהרי לקה ושנה בערוב ודבר.

ולפי זה לא הוצרך משה להתרות בפרעה קודם מכת ארבה, שהלא כבר מוחזק היה לעבור על ההתראות. אך מפני שלאחר מכת שחין כבר היה בדעת פרעה לשלחם, והקב"ה הוא שהכביד את ליבו, הרי שנסתלקו ההתראות הראשונות, והיתה רק התראה אחת שעבר עליה - ההתראה אודות מכת ארבה. לפיכך ציווה השם למשה, "בא אל פרעה", ופירש רש"י "והתרה בו", משום שאני הכבדתי את ליבו לאחר מכת שחין, לכך צריך שוב להתרות בו שכבר אינו מוחזק לעבור על ההתראה.

מלא העומר - פרשת בא

